

הקלות בהכרה בחובות אבודים לעניין חוק מע"מ

יוני 2012

חוזר מקצועי מספר 53/12

ברצוננו לעדכןכם, כי רשות המסים פרסמה את הוראת פרשנות 2/2012, בנושא חובות אבודים לעניין מע"מ.

יצוין, שההוראה, אשר מחליפה את הוראת פרשנות מספר 1/2000, מקלה ומרחיבה את הדרכים להכרה בחוב אבוד.

חוב אבוד לעניין חוק מע"מ חל במקרה בו עוסק ביצע עסקה, אשר מועד החיוב במס לגביה חל בטרם נתקבלה התמורה מהקונה או מקבל השירות, והתמורה לא שולמה למוכר או לנותן השירות.

הן בהוראה החדשה והן בהוראה הקודמת נקבע, כי חוב יוכר כאבוד, באם להנחת דעת מנהל מע"מ האזורי יוכח, כי לא ניתן היה לגבותו, וכן בתנאי שהחוב ממלא אחר כל התנאים המנויים בהוראה (תנאים שנקבעו בהתבסס על הלכת אלקה אחזקות שהתקבלה בבית המשפט העליון):

- בוצעה עסקה,
 - הוצאה חשבונית,
 - מס העסקאות בגין החשבונית שולם,
 - המוכר או נותן השרות לא קיבל את התמורה,
 - החוב הפך ל"חוב אבוד".
- יודגש כי על תנאים אלו להתקיים במצטבר.

להלן עיקרי ההוראה החדשה:

חוב אבוד יוכר ככזה לעניין מע"מ - בתנאי שהוא אחד מאלה:

- **חוב של חייב (הקונה) שנקטו נגדו הליכי חדלות פרעון.**
 - יצוין, כי חוב יוכר כ"חוב אבוד" גם במקרים בהם המפרק או הנאמן יאשר בכתב, כי סיכויי העוסק בעל החוב¹ לפרעון יתרת החוב קלושים ביותר. במקרה כזה, ניתן כבר במועד הוצאת האישור האמור, להכיר ביתרת החוב כחוב אבוד.
 - במקרה בו מונה לחברה כונס נכסים בלבד על כלל נכסיה במסגרת הליך המתנהל בבית המשפט המחוזי, ללא שמתקיים הליך פירוק כנגד החברה - יש לדרוש מהכונס - כתנאי להכרה בחוב כחוב אבוד- אישור כי השעבוד הצף חל על כלל נכסי החברה, וכי אין הוא צופה כי יוותרו כספים לאחר תשלום לנושה המובטח.
 - **העוסק בעל החוב נקט בהליכי הוצאה לפועל נגד החייב (הקונה).**
- במקרה בו העוסק בעל החוב נקט בהליכי הוצאה לפועל נגד החייב (הקונה) ביחס לרבע מסכום החוב, הנטען להיות חוב אבוד - יוכר כל סכום החוב כחוב אבוד, אם יוכח, כי החוב הינו אמיתי, החוב טרם נפרע ופעולות הגביה וההוצאה לפועל - לא הניבו תוצאות.

¹ הנושה במסגרת הליך חדלות פרעון, פירוק או פשיטת רגל.

- **חוב שנמחק במסגרת הסדר נושים, על פי סעיף 350 לחוק החברות, שאושר בפסק דין סופי של בית המשפט.**

במקרה זה יש להביא את אישור הנאמן להסדר הנושים, לכך שהעוסק בעל החוב (הנושה) הגיש תביעת חוב, ואת אחוז הפרעון הצפוי על פי הסדר הנושים. כמו כן, ניתן יהיה להכיר ביתרת החוב, (שלא צפויה להיפרע במסגרת הסדר הנושים) כחוב אבוד - לאחר קבלת החלטת בית המשפט המחוזי בדבר אישור הסדר הנושים (אין צורך להמתין לפרעון של כל תשלומי ההסדר).

- **במקרים בהם לא ננקטו נגד החייב (הקונה) הליכי חדלות פרעון או הליכי גביה על פי חוק ההוצאה לפועל ואין המדובר בחוב שנמחק במסגרת הסדר נושים על פי סעיף 350 לחוק החברות - לא יוכר החוב כחוב אבוד, אלא אם כן יוכח אחד מאלה:**

- החייב נפטר ואין בעיזבונו נכסים הניתנים למימוש.
- החייב עזב את ישראל ואין לו נכסים הניתנים למימוש בישראל.
- כאשר החוב אינו בסכומים גבוהים, רשאי מנהל מע"מ האזורי להכיר בחוב כאבוד בהתקיים התנאים (המצטברים) המפורטים להלן:
 - עלות גביית החוב גבוהה מסכום החוב עצמו (על העוסק בעל החוב להוכיח את עלות גביית החוב).
 - העוסק בעל החוב נקט בהליכים סבירים לגביית החוב, אשר לא הניבו תוצאות, כגון: ביצוע ניסיונות לאיתור החייב, משלוח תזכורות ומכתבי התראה לחייב, הפסקת ההתקשרות העסקית (לדוגמה, ניתוק החייב מקבלת השירות).
 - מרבית העסקאות של העוסק בעל החוב הן עם לקוחות שאינם רשומים כ"עוסק" על פי החוק.

הוצאת הודעת זיכוי

ככלל, הודעת הזיכוי תוצא לא יאוחר משלוש שנים ולא לפני חלוף שישה חודשים מהיום בו הוצאה חשבונית המס, שבשלה נוצר החוב. יודגש, כי יש לעמוד בכל התנאים והכללים שנקבעו להוצאת הודעת זיכוי.

מתן הודעה למנהל מע"מ האזורי

- בהודעה יפורטו פרטי החייב, פרטים על העסקה תוך ציון הדוח התקופתי שבו העסקה דווחה, וכן הפעולות וההליכים שנקט העוסק לגביית החוב.
- על העוסק לצרף להודעה הצהרה, כי לא דרש, וכמו כן, לא ידרוש את סכום מס העסקאות לגביו מתבקשת ההכרה כחוב אבוד, כהוצאה על פי סעיף 17 לפקודת מס הכנסה. במידה והעוסק דרש כהוצאה את סכום מס העסקאות כאמור - עליו להצהיר כי יתקן את דוחותיו למס הכנסה ויבטל דרישה זו.

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות לרו"ח יוסי שלם, בטלפון: 03-6382845
yosys@mbt.org.il